

Projektas APRICOT:
Mokomės būti ir (su)gyventi besikeičiančiame
laike: dėmesingos tėvystės ugdymo programa

Medijų raštingumo programa ir medžiaga suaugusiųjų švietėjams

4 skyrius. 3 tema: Pagrįsti sprendimai nuotoliniam
mokymui(si)

Europos Komisijos parama šio leidinio rengimui nereikia pritarimo jo turiniui, kuriame pateikiama autorių nuomonė, todėl Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už informaciją panaudotą šiame leidinyje.

Šį intelektualinį produktą sumanė ir parengė strateginių partnerysčių projekto APRICOT komanda.

Projekto koordinatorius – VšĮ *Šiuolaikinių didaktikų centras* (Lietuva)

Projekto partneriai:

Apricot Training Management Ltd. (Jungtinė Karalystė)

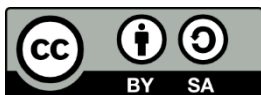
ItF Institut Kassel e.V. – Frauencomputerschule (Vokietija)

Planeta Ciencias (Ispanija)

Redakcijos koordinatorė: Daiva Penkauskienė

Rengėjai: Hilary Hale, Beate Hedrich, Betül Sahin, Alejandra Goded, Anca Dudau, Daiva Penkauskienė

Redakcinė kolegija: Sophy Hale, Seda Gürcan, Konrad Schmidt, Cihan Sahin, Josafat Gonzalez Rodriguez, Roc Marti Valls, Virgita Valiūnaitė

Šis darbas yra licencijuotas Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 tarptautine licencija. Norėdami peržiūrėti šios licencijos sąlygas, apsilankykite

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> arba siųskite laišką Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, JAV.

Metai, mėnuo: 2021 lapkritis

Turinys

4.5 @ Pagrįsti sprendimai	3
I dalis. Veiklos pavyzdžio pristatymas	3
II dalis. Proceso analizė	6
III dalis. Įgyvendinimo planavimas	6
Galimos adaptacijos:	6
Šaltiniai	6
Veiklos su chemine medžiaga lentelė	7
Žaidimas: Kieno klaustumėte pirmiau?	7

4.5 @ Pagrįsti sprendimai

nuotoliniam mokymui(si)

Šios mokymo(si) veiklos tikslas – išbandyti ir reflektuoti naudojimąsi internetu ieškant informacijos ir naudojant ją pagrįstų sprendimų priėmimui.

Suaugusiųjų švietėjai:

- aptars sąvokas ir veiklą su besimokančiais suaugusiais;
- išbandys APRICOT metodiką darbui su tikslinėms grupėms;
- reflektuos turinį ir mokymo(si) procesą;
- planuos mokymų medžiagos pristatymą konkrečioms tikslinėms grupėms.

Kaip tai vyksta:

- Mokymas(is) grindžiamas patirtinio mokymosi metodu;
- Užsiėmimas pristatomas smagiai, naudojantis grupės dinamika;
- Daug praktinės veiklos mažose grupėse – užduočių, klausimų, diskusijų, refleksijų;
- Į diskusiją įtraukiama visa grupė;
- Veiklos trukmė – 3 valandos.

I dalis. Veiklos pavyzdžio pristatymas

Veiklos kontekstas

Pradedame pagrįstų sprendimų pristatymo temą nuo jos aktualizavimo. Pateikiame įtikinamų argumentų, skatinančių tėvus ir senelius pagalvoti, kaip svarbu apibrėžti internetinės informacijos patikimumą.

„Ledlaužis“: temos pristatymas

Dalyviams rodome skaidres su dviejų žmonių nuotraukomis. Dalyvių (jie dalyvauja mokymuose, prisijungę iš namų) paprašome atsistoti nuo kėdžių ir sutartu judesiu / gestu parodyti, kuriam iš dviejų žmonių jie norėtų užduoti tam tikrus klausimus. Dalyviai mato vieni kitų veidus ir gestus, tai pasitarnauja kaip „ledlaužis“ ir padeda įveikti nuotolinio mokymo(si) sąlygojamus barjerus.

Žaidimas: [Kieno klaustumėte pirmiau?](#)

Refleksija

Kasdieniam gyvenime dažnai naudojames intuicija, kad nusprestum, kurie žmones yra patikimi, o kurie – ne. Žinoma, tai darydami galime padaryti daug klaidų, tačiau tai gali būti ir labai naudinga.

Taigi, mes galime išmokyti savo intuiciją pasakyti ir tai, kurios svetainės ir įrašai yra patikimi, kai ieškome tikslios informacijos, kad galėtume priimti sprendimus, galinčius paveikti mus ir mūsų aplinką.

Patirties realizavimas: „Pirkinių krepšelis“. Grupės užduotis

Dalyviai suskirstomi į internetinius kambarius grupėmis po 3-4 žmones. Kiekviena grupė gauna užpildyti lentelę „Google“ diske ir nurodymus, kaip ją užpildyti. Skiriamas laikas – 40 minučių. Lektorius „vaikšto“ per internetinius kambarius, patikrindamas, ar viskas gerai, atsakydamas į klausimus, kylančius veiklos metu.

Grupė užpildo [lentele](#) su informacija apie pasirinktą cheminę medžiagą iš sąrašo.

Nurodymai, kuriuos gauna grupės: *Produktų etiketėse galite rasti šias medžiagas. Pasirinkite vieną iš jų:*

JODOPROPINIL BUTILKARBAMATAS	IODOPROPYNYL BUTYLCARBAMATE
PARABENAI	PARABENS
FTALATAI	PHTHALATES
BISFENOLIAI	BISPHENOLS
TRIKLOSANAS	TRICLOSAN
ALIUMINIS	ALUMINIUM
BHT (BUTILINTAS HIDROKSITOLUENAS)	BHT (BUTYLATED HYDROXYTOLUENE)
PESTICIDAI-CHLORPIRIFOS	PESTICIDES-CHLORPYRIFOS
BENZOFENONAS	BENZOPHENONE
UGNIAI ATSPARI MEDŽIAGA	FLAME RETARDANT

Informacijos apie medžiagą ieškokite internete ir užpildykite [lentele](#).

Lentelėje pridėkite bet kokią informaciją, kuri gali būti susijusi su sprendimu, arba papildo tai, kas jau įrašyta. Aptarkite ir priimkite sprendimą: ar vartotumėte šį produktą, ar ne? Grįžkite prie 1 punkto.

Dalijimasis ir refleksija grupėje

Grįžusi į bendrą sesiją, kiekviena grupė dalijasi savo išvadomis apie pasirinktą ingredientą ar medžiagą. Lektorius skiria ypatingą dėmesį abejonėms, kilusioms veiklos metu, ir naujiems klausimams, užduotims kiekvienos grupės. Lektorius paaiškina, kad kritinis mąstymas yra susijęs su klausimų uždavimu ir įvairiapusės informacijos analize,

Po kiekvieno pristatymo, dalyviai kviečiami pasidalyti savo mintimis ir bet kokia jiems žinoma informacija apie pasirinktą ingredientą ar medžiagą.

Lektorius vadovauja diskusijai valdydamas kalbėjimo eigą, sutelkdamas diskusijas į pagrindines išylančias problemas ir kartkartėmis apibendrindamas.

Refleksija

Lektorius pateikia keletą esminių punktų pabaigos refleksijai. Šioje veikloje sudaromos galimybės atsiskleisti dviem skirtingiems požiūriams: **moksliniam ir praktiškajam (natūralistiniam)**.

Praktiškasis (natūralistinis) požiūris

Jis pagrįstas idėja, kad natūralus visada yra geriau nei dirbtinis.

Pagal šį požiūrį:

- Visos cheminės medžiagos yra kenksmingos.
- Cheminių medžiagų naudojimas plataus vartojimo prekėse yra perteklinis ir nepagrįstas.
- Mūsų, kaip piliečių, atsakomybė – būti kritiškais vertinant perkamus produktus ir nesileisti suklaidinamiems mokslininkų bei kompanijų.

Kas gali būti pražiūrėta ir neįvertinama:

- Natūralus ne visada yra „gero“ sinonimas.
- Mokslininkai ne visada turi ekonominių interesų. Yra mokslinių organizacijų, kurios objektyviai analizuoja medžiagų poveikį.
- Medžiagos kiekis yra svarbus.
- Toksiškas poveikis dažnai atsiranda tik esant daug didesniai, nei produkte būna, medžiagos kiekiui.

Mokslinis požiūris

Jis pagrįstas idėja, kad visuomenės kritika ir baimės yra sąlygojamos nežinojimo ir žinių apie mokslo požiūrį bei reguliavimo institucijas trūkumas.

Pagal šį požiūrį:

- Visos cheminės medžiagos yra geros, nes yra naudingos ir įrodyta, kad jos nekenkia.
- Cheminių medžiagų naudojimas plataus vartojimo prekėse yra gerai reglamentuotas ir pagrįstas.
- Piliečiai gali pasitikėti mokslininkais, nes jie yra objektyvūs, ir kompanijomis, nes jos yra reguliuojamos.
- Visos medžiagos gali būti kenksmingos, be to, medžiagos kiekis produkte lemia jo toksiškumą.

Kas gali būti pražiūrėta ir neįvertinama:

- Mokslas nėra baigtinis. Nauji įrodymai apie produkto kenksmingumą gali pasirodyti bet kuriuo metu.
- Reguluojančiose taisyklėse dažnai neatsižvelgiama į produktų poveikį aplinkai.
- Moksliniai tyrimai ne visada yra nešališki. Kartais juos finansuoja įmonės ir tai gali pakenkti tyrimo objektyvumui.

- Kai kuriais atvejais naudojamos medžiagos, kurios nėra būtinos ir kurioms egzistuoja žinoma, natūrali ar aplinkai nekenksminga alternatyva, tačiau jos yra brangesnės gamintojui.
- Visuomenė – ir diskusijos joje – dažnai gali poliarizuotis, kai žmonės laikosi vienos iš dviejų priešingų nuomonių tam tikra tema. Diskusijose, kuriose daugiausia dėmesio skiriama tik šioms priešingoms nuomonėms, trūksta daugelio svarbių diskusijos elementų. Kad galėtų mąstyti kritiškai, asmuo turi žinoti, „kur jis yra“ temos atžvilgiu diskusijoje, kad suprastų / galėtų įvertinti savo šališkumą, kai jam pateikiama nauja informacija. Jis turi būti pasirengęs suprasti alternatyvų požiūrį, kad galėtų būti kuo objektyvesnis.

II dalis. Proceso analizė

1. Visų modeliuojamos veiklos / užsiėmimo žingsnių atgaminimas
2. Modeliuojamos veiklos / užsiėmimo analizė iš besimokančiojo perspektyvos
3. Modeliuojamos veiklos / užsiėmimo analizė iš suaugusiųjų švietėjo perspektyvos
4. Diskusijos: kaip mes mokėmės? ko išmokome?

III dalis. Įgyvendinimo planavimas

1. Diskusijos kaip ir kam šis užsiėmimas / veikla gali būti pritaikyta konkrečiame kontekste.
2. Įgyvendinimo plano rengimas.

Galimos adaptacijos:

Turinys: ieškokite kitos naujos ir poliarizuotos informacijos, pvz., apie sveiką maistą, gyvūnų teises, aplinkosaugą, migraciją ir kt.

Laikas: suplanuokite darbą pagal grupės dydį; jei reikia, darykite pertraukas; palikite pakankamai laiko refleksijai, proceso analizei ir įgyvendinimo planavimui.

Darbas bendroje sesijoje / atskiruose internetiniuose kambariuose: jei besimokančiųjų grupė maža, nereikia dirbti atskiruose internetiniuose kambariuose. Jei grupė didelė, rekomenduojama dirbti poroje dviem lektoriams / suaugusiųjų švietėjams.

Šaltiniai

ECHA (European Chemicals Agency): <https://echa.europa.eu/home>

Chemical Safety Facts: <https://www.chemicalsafetyfacts.org/>

American Chemistry Council: <https://www.americanchemistry.com/>

Snopes (English): <https://www.snopes.com/>

Maldita Ciencia (Spanish): <https://maldita.es/malditaciencia/1>

Veiklos su chemine medžiaga lentelė

MEDŽIAGA		
Kam naudojama ši medžiaga?		
Kokiuose produktuose yra šios medžiagos?		
	INFORMACIJA A (ir kita informacija, patvirtinanti A)	INFORMACIJA B (nepatvirtinanti / neparemianti A)
Ar ji kenkia sveikatai, aplinkai, abiem?		
Nuoroda (-os)		
Neaiški vieta / dalykas?		
Sprendimas: ar pirtumėte?		

Žaidimas: Kieno klausumėte pirmiau?

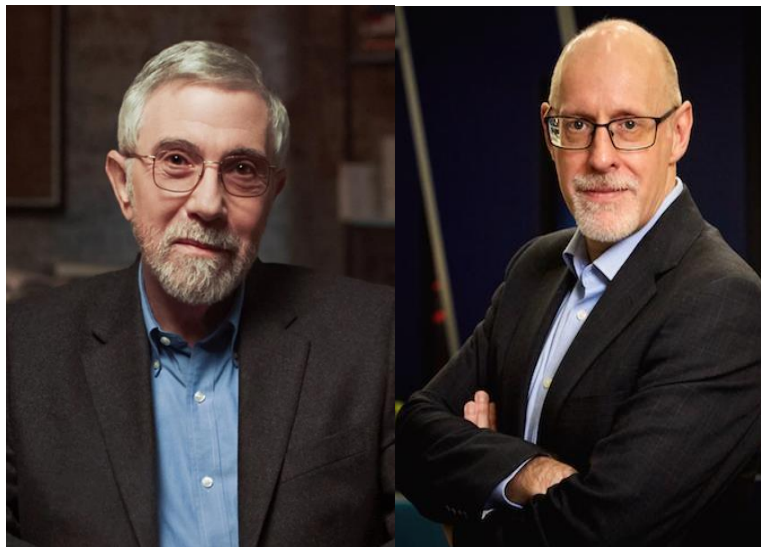
Pavyzdys

1 klausimas. Kokių veiksmų vyriausybė turėtų imtis, kad įveiktų artėjančią ekonomikos krizę?

2 klausimas. Ar mūsų sėkmės suvokimas turi įtakos įvykiams, kurie mums nutinka?

3 klausimas. Kur yra buitinės technikos skyrius?

4 klausimas. Kur yra artimiausia autobusų stotelė?

5 klausimas. Kiek laiko turėčiau virti ryžius?

6 klausimas. Kaip išsivysto smegenų auglys?

7 klausimas. Kaip gydyti krūties vėžį?

Atsakymai

1. Paul Krugman (Nobelio ekonomikos premijos laureatas) prieš Brad Pitt (aktorius).
2. Paul Krugman (Nobelio ekonomikos premijos laureatas) prieš Richard Wiseman (psichologas, kognityvinio (pažintinio) šališkumo ekspertas).
3. Richar Wiseman (psichologas, kognityvinio (pažintinio) šališkumo ekspertas) prieš prekybos centro darbuotoją.
4. Rita Levi-Montalcini (Nobelio premijos laureatė, apdovanota už darbą neurobiologijos srityje) prieš jauną vaikiną (abu atsakymai teisingi, tačiau mes linkę labiau pasitikėti vyresnėmis moterimis nei jaunais vyrais).
5. Karlos Arguiñano (profesionalus virėjas) prieš Rita Levi-Montalcini (Nobelio premijos laureatė, apdovanota už darbą neurobiologijos srityje).
6. Nežinoma gydytoja prieš Rita Levi-Montalcini (Nobelio premijos laureatė, apdovanota už darbą neurobiologijos srityje).
7. Josep Pàmies (ūkininkas, kuris teigia žinantis gydymą nuo daugelio ligų, įskaitant vėžį) prieš nežinoma gydytoja (tačiau vis daugiau žmonių Ispanijoje pasitiki Josepu Pàmiesu labiau nei savo gydytojais).

